

Hästens välfärd i sportkörning

TRÄNARENS KOMPETENS I FÖRHÅLLANDE TILL SPORTENS
UTVECKLING

Karin Söderqvist

Fördjupningsarbete i B-tränarkurs 2020/21

21 02 12

INNEHÅLL

INLEDNING	2
Syfte.....	<u>3</u>
<u>Frågeställning.....</u>	<u>4</u>
Sportkörning	4
Metod.....	5
RESULTAT.....	6
DISKUSSION	9
SLUTSATS	11
SAMMANFATTNING	11
REFERENSER	12

INLEDNING

Bakgrund

Det här examensarbetet kommer att handla om tränarens betydelse för hästens välfärd.

Kört ikapp har det gjorts så länge mänskligheten har kört häst men sportkörningen är en relativt ung sport. Prins Philip av England (dåvarande ordförande i FEI) var drivande när tävlingsformen uppstod. Det första internationella regelverket skrevs år 1969, inspirationen och de tre delmomenten är hämtat från fälttävlan. Ännu arrangeras internationella körtävlingar i Windsors vackra parker. (Källa Körsport- i snart ett sekel/Larsson, Pettersson, Nilsson)

I Sverige blev grenen officiell år 1975 inom dåvarande SRC och det internationella reglementet översattes till svenska. Året efter, 1976 hölls den första officiella tävlingen på Axvalla travbana/Skara. Det första svenska mästerskapet arrangerades år 1982. (Källa Körsport- i snart ett sekel/Larsson, Pettersson, Nilsson)

Sportkörningens utveckling har gått från den militära kolonn- och tempokörning där långa sträckor i angiven gångart och tempo kördes längs landsvägen till att idag ske mestadels inom hästanläggningar på banor och i ridhus.

Hästkraften har gått från att vara en överlevnadsfaktor till att vara vårt idrottsredskap. Trots all materiell utveckling och teknik hotas hästens välfärd av brister i kunskap hos kusken och en bekvämare livsstil som innebär att hästen inte alltid får den omvårdnad och tillsyn den behöver. Idag avlar vi också hästar mer specialiserade på sin gren där kapaciteten väger tyngre än temperament vilket kan innebära problem för den ovana hästägaren. (källa föredrag Jens Fredricsson)

Behovet av en kompetent tränare ökar därmed. Tränaren behöver då flera kompetenser för helheten, både träning av momenten men även för hästens välfärd.

Etiska regler för hästens välfärd

För att definiera välfärd för hästen kan vi titta på den mest kända definitionen av djurvälfärd, ”de fem friheterna” som fastställdes av Farm Animal Welfare Committee på 60-talet. (Källa [Hästens välfärd | HästSverige \(hastsverige.se\)](#))

1. Frihet från törst, hunger och undernäring
2. Frihet från obehag och tillgång till lämplig miljö
3. Frihet från smärta, skada och sjukdom
4. Frihet att uttrycka normala beteenden
5. Frihet från rädsla och stress

En utveckling av denna modell är ”de fem domänerna” /Five Domains Model. Där delar man in behoven fördelade på fem områden; nutrition, miljö, hälsa, beteende och mentala tillstånd/psykiskt välbefinnande. (källa [Hästens välfärd | HästSverige \(hastsverige.se\)](#))

När vi använder hästen i sportsyfte finns etiska regler i vårt tävlingsreglemente, code of conduct, som skall garantera att hästens välfärd tillgodoses. (källa [Code of Conduct - Svenska Ridsportförbundet](#)). Bland annat står att ”inom all hästsport är omsorgen om och

omvårdnaden av hästen av yttersta vikt” (punkt 1), ”hästens välbefinnande skall alltid komma i första hand, före krav från uppfödare, tränare, ryttare, ägare, hästhandlare, organisatör, sponsorer, media och funktionärer.” (punkt 2).

Vid anmälan till tävling förbinder man sig att följa samtliga punkter i code of conduct.

Forskning kring hur hästen bör tränas för att ge goda resultat med bibehållandet av god hästvelfärd kallas Equitation Science. Organisationen ISES (International Society for Equitation) har tagit fram riktlinjer med viktiga faktorer för att lyckas i olika discipliner. (källa [God träning av häst | HästSverige \(hastsverige.se\)](#))

För att säkerställa att hästarnas välfärd tillgodoses i all aktivitet inom Svenska Ridsportförbundets verksamhet inrättades 2019-05-17 ett Hästvelfärdsråd.

Aktörer för hästens hälsa utöver tränaren

De senaste åren har alternativa behandlingsmetoder för hästarnas välfärd fått ett uppsving. Kiropraktor, equiterapeut, osteopat, massör, barfotaverkare och djurkommunikatör är exempel på titlar som marknadsförs. Dessa tillhör dock inte den legitimerade djurhälsopersonal som är godkända av Jordbruksverket. De som är godkända enligt SvJv är veterinär, hovslagare, sjukgymnast och tandläkare.

Till detta kommer sadeltillpassare, bettutprovare, foderrådgivare och en mängd nya utrustningstrender med bett, träns, skydd, nosgrimmor och bettlyftare för att nämna några exempel.

Betydelsen av *hur* träningen påverkar hästen

Hur man tränar hästar har stor betydelse för hästarnas välfärd. Flera studier finns i ämnet, t ex Maja Ernbäck 2017, ”Effekten av träning på ledbroskets sammansättning av makromolekyler på häst” ([ernback_m_170816.pdf \(slu.se\)](#)). ”Vilka träningsmetoder och utrustning använder vi för att kontrollera hästen och dess flyktinstinkt?” (McLean&Mc Greevy 2010)

Från försäkringsbolagen kommer det artiklar om betydelsen av rätt träning men också om hästägare som inte söker veterinärvård i första hand eller som inte ger hästen förutsättningarna för att förbli friska och hållbara. ([Friskare häst med varierad träning - Agria Djurförsäkring](#))

Någonstans i det här står tränaren och skall utveckla ekipaget i sportkörning och sörja för hästens välfärd i träningen.

Syfte

Syftet med det här arbetet är att lyfta tränarens betydelse för hästens välfärd, samt att uppmärksamma hur hästen mentalt påverkas av träning.

För att bilda ett nätverk med olika kompetenser kring ett ekipage är det viktigt att den skickliga tränaren har goda grundkunskaper om allt som rör hästens välfärd. Tränaren behöver också ha ett intresse för allt nytt marknaden erbjuder som kan vägas mot rutin och erfarenhet. Därigenom kan tränaren hjälpa till att skapa ett helhetstänk och en balans mellan ekipagets behov och de olika specialisternas erbjudande och rådande trender.

Målet är att kusken skall förstå helheten i träningen och därmed sörja för god hästvelfärd.

Frågeställning

Vilken kompetens förväntas en tränare ha och kan vi träna och tävla på elitnivå utan att äventyra hästarnas välfärd?

SPORTKÖRNING

Beskrivning av sportkörning

Antalet hästar framför vagnen bestämmer vilken klass du tävlar i. Enbet/Single=en häst, Par=två hästar, Fyrspann/Team= fyra hästar. Mankhöjd upp till 148 cm är ponny, däröver häst. I det här arbetet benämns alla som hästar. (Tävlingsreglemente 5)

”Sportkörningens fullständiga tävlingsform utgörs av momenten dressyr, maraton och precision.” (Tävlingsreglemente s. 6)

De tre tävlingsmomenten beskrivs nedan.

Dressyr

Kusken kör ett förutbestämt program där korrektheten bedöms. Exakta vägval och ett utförande enligt utbildningsskalan premieras.

Maraton

Ekipaget värmer upp genom att köra uppmätt sträcka i angivet tempo. Sen följer ett antal hinder där portarna ska tas i alfabetisk ordning. Vägvalet är fritt och snabbast tid i hindren vinner.

Precision

Motsvarar fälttävlans banhoppning, hästen ska snabbt och följsamt i högt tempo passera ett antal konpar som försetts med boll på toppen. Hinderbredden anpassas till vagnsbredden och ekipagen ska utan att riva någon boll passera samtliga portar inom maxtiden.

Det utses vinnare i varje delmoment men viktigast är totalsegern som går till den som erhållit minst straff när de tre delmomenten räknas samman. Ett komplett ekipage behärskar alla tre delmoment. (Tävlingsreglemente 5, sidan 6)

Förändring av sportkörning senaste 40 åren

När sporten introducerades fanns det inte selar och vagnar anpassade för tävling. Körda hästar användes i brukssyfte och var inte anpassade för höga hastigheter och tvära svängar på ojämnt underlag. Numera möter du ytterst sällan den typen av utrustning.

Hästar

En sak som förvånar och fascinerar är att du på ett körevenemang möter hästar och ponnyer av alla möjliga raser som tävlar tillsammans. När det gäller yppersta eliten har kvalitén på hästmaterialet höjts men fortfarande är utbudet av raser och typer varierande. Antalet importerade hästar har ökat.

Dressyr

Högre krav på gångarter och skolning. Galopp, sidvärtsrörelser och skolor har tillkommit för enbetshästen.

Maraton

Sträckorna har minskats från 50 km till knappa 20 km. Tidigare var gångart och tempo angivet på varje delsträcka. Nu är gångarten valfri bara du kommer in inom maxtiden på sträckan. Uppvärmningssträckan kan bytas ut mot en ”warmup”, d v s en plats där ekipagen under uppsikt vistas en bestämd tid och förbereder sig för hindren. Syftet med att minska antalet sträckor och förkorta längden på dem är att spara hästen och underlätta för arrangören. Momentet hade litet utslag på totalresultatet.

Hindren, tidigare var de mer utspridda och endera det som naturen erbjöd i form av vatten, kullar och underlag eller uppbyggda/permanenta hinder. Idag ligger hinderområdet väl samlat och lättillgängligt för publiken. Det används mycket mer mobila hinder som placeras ut på preparerat underlag. Portningen har blivit mer teknisk, hinderlängden längre och svängarna mer krävande.

Precision

Förr var resultatlistan i stort sett klar när man räknat ihop de första två momenten då flertalet körde felfritt i precisionen. Nu har tempot höjts, portarna smalnat och bansträckningen försvårats vilket ger få felfria rundor och stora omkastningar i totalresultatet.

METOD

Vald metod

För att kunna undersöka frågan om hästens välfärd kopplat till träningen har jag valt följande metoder:

1. Intervjuer med personer som i olika roller är aktiva inom sportkörningen och följt grenen under aktuell period. Intervjuer sker enligt nedanstående frågor 1-6.
2. Intervjuer med körelever, frågor 1-3.
De flesta intervjuer har gjorts per telefon efter att personerna först fått frågorna via mail. Några har valt att svara skriftligen och några intervjuer har skett vid fysiska möten.
3. Litteraturstudier med analys av texter
4. Genomgång av disciplinärenden från Svenska ridsportförbundet.
5. Föreläsning av Jens Fredricson, inspelad version

Intervjufrågor till personer med olika koppling till körspporten

1. Hur många år har du ägnat åt körning/sportkörning?
2. Är du aktiv idag, i vilken roll och omfattning?

3. Hur ser du på:
 - Tävlings sportens utveckling
 - Utbildningen av körhästar
 - Kuskarnas kunskap och färdigheter
 - Träning metoder/upplägg
 - Träning miljöer
 - Tränarens kompetens?

Hur har ovanstående punkter förändrats under den period du varit aktiv i sporten?

4. Har du märkt någon förändring vad gäller skador på våra körhästar? Jag tänker både på förslitningsskador och trauma.
5. Har antalet olyckor/incidenter med körekipage ökat, minskat eller förblivit oförändrat genom åren?
6. Har du någon uppfattning om den utlösande faktorn till ovanstående olyckor förändrats?

Antalet personer som intervjuades i första gruppen (personer i olika befattningar med koppling till kör sporten) var 10 stycken. Samtliga har följt sporten genom alla år och är fortfarande aktiva i någon roll.

Intervjufrågor till körelever

1. Vad förväntar du dig att din tränare skall hjälpa dig med?
2. Vilka yrkeskategorier använder du till din hästs välfärd?
3. Vad är din målsättning med träningen?

Antalet körelever som intervjuades är 10 stycken som befinner sig på olika nivåer tränings- och tävlingsmässigt.

RESULTAT

Den första grupp jag intervjuade består av tränare, domare, hästutbildare, veterinärer samt landslagsledning inom sportkörning. De visade alla stort engagemang men betonade också sina specialområden vilket gjorde det svårt att sammanställa resultaten översiktligt. Enighet rådde om följande;

Stor del av körträningen utför kuskarna enskilt. Vanlig intervall av mötet ekipage-tränare är varannan vecka – ett tillfälle i månaden. På frågan *vart* eleven tränat mellan de gånger de träffar tränaren ges ofta en bild av att merparten sker inom ridhus eller på körplaner. Viss variation beroende på vart kuskarna står uppstallade och vilka träningsmöjligheter som erbjuds. Efterfrågan på träning gäller specialmomenten och grundträningen har hamnat ur fokus.

Positiva och negativa faktorer

- En negativ faktor som upplevs är brister i grundträningen. Man ser en brist på lösgjordhet vilket ger spända hästar som ofta uppvisar avvikande beteenden.
- Negativt är också att många kuskar tar upp hästarna för fort genom klasserna.
- Det har också blivit vanligare med importerade hästar vilka generellt har sämre hälsostatus vilket har verifierats av försäkringsbolag.
- Hästar av högre kvalité vad gäller exteriör och gångarter är inte bara positivt, det medför också större krav på kunskap för att ta tillvara detta. Saknas denna kunskap blir kapaciteten ett problem som äventyrar hästens välfärd.
- Tempot i maraton och precision har höjts. Det ger en mer publik sport och det kan även ge utslag på det totala resultatet för tävlingen. Samtidigt vet vi att högre tempo medför större slitage på hästarna.
- Tävlingsplatserna har blivit mer publika genom att man har alla tre moment samlade inom ett område. Det innebär ofta en större stress för hästarna då de hela tiden har de andra ekipagen tätt inpå sig under samtliga tävlingsmoment.
- Positivt är att olika utrustningsdetaljer har utvecklats. Det ger bland annat större möjligheter till individuell anpassning för varje häst. Samtidigt innebär det också mycket ny utrustning där erfarenhet av densamma saknas. När det gäller olyckor och tillbud följer en förändring av orsaker kopplat till utrustningens utveckling. Utrustning som utprovas för att nå bästa tävlingsresultat är ofta inte densamma som är säkrast för grundutbildning av de oerfarna.
- Tilltron till alternativ behandling har ökat vilket påverkar hästarnas träning och hälsa. Det förekommer att man istället för att vända sig till veterinär eller tränare för råd vänder sig till alternativbehandlare. Det kan medföra att man fördröjer åtgärder som är till gagn för hästarna och träningen.
- Någoting som är mycket positivt är att körhästar är sunda högt upp i åldrarna.

Elevintervju:

Svaren varierar utifrån elevens mål och egna färdigheter. Frågorna till eleverna var:

1. Vad förväntar du dig att din tränare skall hjälpa dig med?
2. Vilka yrkeskategorier använder du till din hästs välfärd?
3. Vad är din målsättning med träningen?

Sammanställningen av svaren blev:

1. Uppfylla mina mål, förbättra mitt resultat. Göra en hälsobedömning och säga till om hästen är halt eller är för tjock/mager. Tillpassa och ge råd om utrustning
2. Hovslagare använde alla utom den som skor själv.
Veterinär vid behov för de lågpresterande, de som tävlar på högre nivå nyttjar även veterinär för hälsokontroll utan symtom.
Val av Equiterapeut, osteopat, kiropraktor, massör osv varierar geografiskt. Vilka som är verksamma i närområdet och vem som marknadsför dem. Ofta behövs ett

visst antal kunder för att utövaren ska komma och det är vanligt att man provar vad som erbjuds istället för att söka en specifik yrkeskategori.

3. Bli duktigare, ha kul med min häst, att kunna använda den till praktiska sysslor, tävla/förbättra mina resultat och kvala upp till högre klass.

Litteraturstudie:

Eftersom sportkörning är en relativt liten gren visade det sig svårt att hitta någon forskning som är grenspecifik. Nu är jag även ridlärare SRL3 och ser många gemensamma faktorer till andra grenar.

Senare tids forskning kring hästens uttryck för smärta visar att träning på olika sätt kan medföra obehag för hästen och att signalerna är avläsbara för oss människor.

Tecken på obehag

Ett tecken på att en häst upplever frustration, obehag eller smärta visar sig i ett eller flera konfliktbeteenden, t ex huvudskakningar, att den piskar eller kniper med svansen, gapar, gnisslar tänder eller lägger tungan över bittet (Källa von Borstel et al. 2009) vilket är uttryck som medför höga avdrag i dressyrmomentet. Detsamma visar Mellor & Beausoleil undersökning 2017 med tillägget att även träning där vinkeln mellan hästens käke och hals försvårar andningen genom att blockera luftstrupen ger hästen obehag och leder till konfliktbeteenden.

En annan faktor som påverkar hästens välfärd är utebliven hagtid. Understiger hagtiden sex timmar i kombination med den engelska ridstilen kan det ge högre förekomst av stereotypa beteenden samt leda till olika konfliktbeteenden i samband med hantering. (Normando et d 2011)

I det här arbetets inledning nämner jag välfärdsmodellen för hästen. MLH Campbell gjorde en undersökning om huruvida sporten utsätter hästen för möjlig fysisk och psykisk skada. Kan vi tävla med hästarna och tillgodose hästarnas välfärd enligt den antagna ramen för analys? Slutsatsen i hans arbete visar att det är svårt då vi i princip gör ingrepp i hästens välfärd på alla punkter utom den första, törst och hunger. (Freedom and frameworks: How we think about the welfare of competition horses, M L H Campbell 2016)

Ett annat sätt att se att hästen upplever obehag vid träning är en mätbar förhöjd ögontemperatur som indikerar att hästen upplever fysiologisk stress. Det uppstår vid t ex en för hårt spänd nosgrimpa som ger tryck runt käkarna och förhindrar medfödda orala beteenden som att gapa eller lägga ut tungan ur munnen. (Doherty et al 2017 a Fenner et al. 2016)

Ärenden hos Ridsportförbundets Disciplinnämnd

Tyvärr visade det sig svårt att hitta och tolka disciplinnämndens ärenden i syfte att kartlägga hur mycket som är kopplat till hästens välfärd.

Övrig studie, föreläsning

Föreläsningen med Jens Fredricson ger en skrämmande bild av hur fel det blir då avelsmålet inte är anpassat till den tilltänkta kundkretsen. Problembeteenden bollas mellan veterinär och ridlärare/tränare. När följsjukdomar uppmärksammas mer än det primära problemet hotas hästens välfärd.

DISKUSSION

Tränaren får konkurrens av många andra yrkeskategorier som påverkar hästägarens val av hästhållning. Samhällets utveckling och syn på djurhållning blir alltmer ”disneyfierad” i takt med att allt färre lever nära sina djur. Möjlighet att utföra naturliga beteenden är inte detsamma som en naturlig hästhållning. Nog unnar vi våra hästar ett bättre liv än naturligt när de blir gamla och/eller sjuka?

Utbildningsskalan

Till grund för och bedömning av ryttar-, kusk- och hästupbildning ligger utbildningsskalan. När ekipaget avviker från det önskade utförandet faller ansvaret för problemlösning på tränaren och i värsta fall ohälsa hos hästen.

Utbildningsskalans grundfas är viktig för hästens hållbarhet och välbefinnande. Takten skall vara ren i alla gångarter, ingen spänning eller orenhet får förekomma. Orenhet kan dessutom tyda på smärta. Lösgjordheten innebär att hästen är fysiskt och psykiskt med i träningen, det vill säga att det råder harmoni och avspändhet. Kontakt är en individuell upplevelse men det som är viktigt är att hästen inte får några skador i munnen och att kusken har en bra hand. Som tränare är det viktigt att förmedla detta och kunna medvetandegöra kusken om olika problem relaterade till en dålig kontakt.

Rakriktning är en förutsättning för att få en jämn belastning. En sned häst kan belasta snett och därmed få följdproblem som senare kräver veterinärvård. En alternativbehandlare, fodertillskott eller utrustningsdetalj kan aldrig ersätta god körning och kontinuerlig träning. Det är en viktig uppgift för tränaren att hjälpa eleverna till den insikten.

Ensidig träning

Ensidig träning leder till understimulerade hästar. Saknas även variation av träningsmiljön ger den otillräcklig mental stimulans. Det minskar hästens tolerans mot störande moment och gör hästarna svårhanterliga. Det och kuskar som inte tränar på att behärska ekipaget utanför den invanda miljön är en farlig kombination. Att hästen lagt sig till med något oönskat beteende är en anledning till att söka tränarens hjälp.

Även när det gäller grundutbildning/inkörning är miljöträning en viktig faktor. Att vänja hästen vid utrustning, ljud och beröring är inte det svåraste/farligaste momentet. Det är istället att variera träningsmiljön och successivt öka svårighetsgraden såväl fysiskt som

psykiskt. Det är en oerhört viktig kompetens att kunna bedöma kuskens och hästens status för att lotsa ekipaget rätt.

En bidragande orsak till att många väljer att träna i ridhus och på körplaner är de alltmer kompletta anläggningarna som omges av starkt trafikerade vägar. När färre ekipage vistas på vägarna saknar alltför många bilister kunskap om hur hästtekipage vill mötas i trafiken.

Framtidens tränare behöver motivera hästägaren att träna mer varierat för att tillgodose hästens välfärd. Hästtekipage behöver också fortsättningsvis vara ett naturligt inslag utanför hästanläggningen. Ridsportförbundet bör bevaka hästägarnas möjligheter att (på ett utbildat och ansvarsfullt sätt) vistas i trafiken och naturen.

Råder samsyn på tränarens kompetens?

Om man jämför tränarnas och elevernas syn på tränarens kompetens så råder samsyn kring att kunna vägleda kusken i träning och god hästhållning. Bristande kunskap hos kusken kan medföra att man inte litar på tränaren utan istället söker andra vägar eller andra lösningar.

Ett problem för svensk körsport är att antalet utövare är relativt litet och avstånden inom landet är långa. Den fullständiga körtävlingen arrangeras under barmark (april-oktober) och det finns begränsat antal starttillfällen för det enskilda ekipaget. Det gör att många så fort som möjligt kvalar upp till högre klass. Tränaren behöver vara delaktig i såväl tränings- som tävlingsplanering för att ekipaget ska nå sina mål och fulla potential.

Resultatet i elevenkäten varierar med elevens kunskaper, färdigheter och målsättning. Tränaren behöver motivera såväl tävlande som icke tävlande att träna på ett sätt som gynnar hästens välfärd. Sportkörningen bör bedrivas så att tränade hästar är de som håller sig friska långt upp i åldrarna.

Öppenhet i sporten

Ska vi vara öppna med hur vår sport bedrivs och tåla granskning bör disciplinärenden, gula kort och varningar som uppkommer i samband med tävling redovisas på ett tydligare sätt. Bruket av piska inom körsporten är ett laddat ämne där det är av yttersta vikt att förklara hur den används på ett ansvarsfullt sätt. Väl avvägd piskhantering är en hjälp som underlättar för hästen att utföra sitt arbete och en viktig detalj för säker körning.

Tränaren för hästens välfärd

Kärleken till och intresset för hästen karaktäriserar den framgångsrika tränaren. Tränaren vidareförmedlar kunskap den fått från tidigare generationer och söker nya lösningar för att följa och berika sportens utveckling. De tränare som kan kombinera ödmjukhet och förtroende för mästarnas arv i kombination med nyfikenhet på och ett sunt ifrågasättande av sportens utveckling kan även fortsättningsvis titulera sig hästens bästa vän och leda sina elever till sportsliga framgångar.

Framtida studier

Det här arbetets frågeställning föder följdfrågor;

- hur kan vi minska den psykiska stress hästen upplever i vissa sekvenser när vi tränar och utbildar för elitnivå?

-hur hanterar vi de individer som lagt sig till med ett oönskat/ibland farligt beteende eller fötts med en icke gynnsam exteriör som befaras förkorta dess framtida hållbarhet och därigenom välfärd?

- hur väl står sig tränarens status i konkurrens med specialisterna?

-”painface” är ett vedertaget begrepp, när får vi uttrycket ”focus/fighting face” som beskriver ansiktsuttrycket på en presterande häst?

Dessa frågor vore intressant att studera på djupet, med större underlag för studierna.

Slutsats

Vilken kompetens förväntas en tränare ha och hur kan vi träna och tävla på elitnivå utan att äventyra hästarnas välfärd?”

Den kompetens en tränare skall ha är förmåga att utbilda hästar. Tränaren måste också vara pedagogisk, inte bara i träningsituationen utan även i handhavande och rådgivning av häst. God etik skall känneteckna allt som rör träning av kusk och häst.

Hästens behov är i stort sett densamma även om dess miljö är i ständig förändring. Alla elever tävlar inte, men deras träning behöver ändå utvecklas och utvärderas för tillgodose hästens välfärd. Det är viktigt att alla aktörer tänker igenom hur begreppet ”happy athlete” inte på något vis kan ifrågasättas när sporten granskas. Det sker genom individuellt anpassad träning där hästens behov alltid har högsta prioritet.

SAMMANFATTNING

Det här arbetet handlar om tränarens kompetens och betydelse för hästens välfärd. Kårsporten utvecklas och de största förändringarna är ökning av tempo i maraton och precision. Tävlingsplatserna är numera väl sammanhållna och pressen har därmed ökat på hästarna.

Metoden för att besvara frågeställningarna är intervjuer samt litteraturstudier. Personer som intervjuas är i två grupper, grupp ett är tränare, veterinärer, unghästutbildare, domare samt landslagsledare. Grupp två är elever på olika nivåer.

Intervjugrupp ett är positiv till sportens utveckling men bekymrad över brister i grundutbildning.

I intervjugrupp två framgår att synen på tränarens kompetens varierar utifrån elevens egen kunskap, erfarenhet och målsättning. Oavsett om eleven tävlar eller inte framhåller alla att en anledning till att söka tränarens hjälp är att få en utomståendes syn på den egna hästens välmående och fysiska status.

I litteraturstudierna framgår att det är svårt att träna hästar upp till elitnivå utan att ge avkall på en del av de kriterier som kännetecknar hästens välfärd

Ensidig träning är också ett hot mot hästens välfärd. En rätt utbildad häst följer utbildningsskalan och behöver variation av arbetet och träningsmiljön. För detta behövs en tränare som har erfarenhet av häst- och kuskutbildning samt är öppen för att ta hjälp av specialister när behov uppstår.

Det här arbetet kan med fördel fördjupas med vidare studier angående tränarens status och etiken kring vår sport.

REFERENSER

Bennet, DG (2001) Bits and biting; Form and function

Campell, M.L.H(2016) Freedoms and frameworks; How we think about the welfare of competition horses

Fenner, K, Yoon,S, White, P, Starling, M, McGreevy, P(2016)

The effect of noseband tightening on horses. Behaviour, eye temperature, and cardiac responses

Amanda Igelström & My Larsson (2018) Aachennosgrimmans påverkan på hopphästens beteende

König von Borstel, U & Glissmann C (2014)

Alternatives to conventional evaluation of rideability in horse performance tests: Suitability of reins tension and behavioural parameters

Larsson, Pettersson, Nilsson (2015) Körspport-i snart ett sekel

McGreevy, P, Warren-Smith, A & Guisard, Y (2012)

The effect of double bridles and jaw-clamping crank nosebands on temperature of eyes and facial skin of horses

McLean, DJ & Beausoleil, NJ (2017)

Equine welfare, during exercise: an Evolution of Breathing, Breathless and Bridless

Jens Fredricsons föreläsning för veterinärer på Falsterbo 2019

Ridhästavelns utveckling de senaste 30 åren/Hästens hälsa/Kommersiell verksamhet

